

Arbeid med lavinntektsfamilier

Flå kommune

Sammendrag

Bestilling

Kommunestyrets sak
35/2025 den 08.05.25

Formål

Se på om kommunen arbeider systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier som på sikt kan bidra til å redusere konsekvensene fattigdom har for barn og unge, samt har et godt samarbeid mellom tjenester i dette arbeidet.

Problemstillinger

- Ivaretar kommunen sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier?

Metode og praktisk gjennomføring

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt i "RSK001 Standard for forvaltningsrevisjon".

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet, er hentet inn gjennom dokumentanalyse og samtaler med utvalgte ansatte i oppvekstsektoren, Nav, helse og frivillighet.

Vi har gjennomgått 16 brukermapper for sosialhjelpsmottakere med barn, hvorav to av disse er foreldre til samme barn. Som utgangspunkt for utvelgelsene har vi brukt betalingsplaner som viser alle kommunale ytelser Nav Hallingdal har utbetalt til innbyggere i Flå kommune gjennom 2024. For å trekke ut blant disse har vi sett på høye utbetalinger, av et totalt utvalg på rundt 40 brukermapper. Disse dataene er bearbeidet og analysert, og presenteres i rapporten. Til sammen mener vi dette gir et representativt bilde av tilstanden på dette området i Flå.

Det er også gjennomført en spørreundersøkelse ved bruk av Questback. Undersøkelsen rettet seg mot foreldre med barn i skolepliktig alder i kommunen.

Revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene i dette prosjektet har vi benyttet:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10
- Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. FOR-2022-01-18-90

I kapittel 3 fremgår de utledede revisjonskriteriene til problemstillingene, og i vedlegg 4 fremgår selve utledningen av disse.

Fakta og funn

Kapittel 4 presenterer hovedfunnene fra undersøkelsen. Det fremgår at Flå kommune har etablert systemer og rutiner for å følge opp lavinntektsfamilier, blant annet gjennom tverrfaglig samarbeid mellom Nav, skole, barnehage, helsevesen, barnevern og frivillighetsentraler. Kommunen har også ulike aktivitetstilbud som er åpne for alle barn, uavhengig av foreldrenes inntekt.

Vurderingene i kapittelet viser at Flå kommune i stor grad ivaretar sitt ansvar for å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier. Det pekes likevel på forbedringsområder, særlig behovet for å styrke sammenhengen mellom kommunale planer og praktisk gjennomføring, samt å sikre at ingen barn faller utenfor oppfølgingen. Det vurderes også at kontakten mellom Nav og øvrige kommunale tjenester kan styrkes ytterligere for å sikre tidlig innsats og helhetlig oppfølging.

Konklusjon

Ivaretar kommunen sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at Flå kommune jobber etter systematiske metoder for å sikre en forsvarlig og helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Likevel ser vi et potensiale for å bedre deler av det systematiske arbeidet, som i større grad sikre en rød tråd fra kommunale planer til den praktiske gjennomføringen. Oppfølgingen sikres gjennom ulike kommunale tjenester, som Nav, skole, barnehage, helsevesenet, barnevern, frivillighetsentraler med videre. Vi vurderer også at det kan være gunstig å styrke kontakten mellom Nav og kommunens øvrige tjenester.

Når Nav får søknader om økonomisk støtte knyttet til barn, blir den aktuelle familien kartlagt og fulgt tett opp av kommunalt Nav og kommunens øvrige relevante tjenester. En del aktivitetstilbud i kommunen er rettet mot alle barn, uansett foreldres inntekt og slår på den måten positivt ut for hele befolkningen.

Vi konkluderer med at Flå kommune i stor grad ivaretar sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier. Dette blant annet med hensyn til å gi nødvendig oppfølging til lavinntektsfamilier og koordinere ulike tjenester i kommunen. Likevel vurderer vi at det er en risiko for at enkelte barn i lavinntektsfamilier ikke fanges opp av kommunen/Nav, eller at det går lengre tid før disse kartlegges.

Anbefalinger

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil vi anbefale Flå kommune følgende:

- At Flå kommune jobber ytterligere målrettet med å avdekke og nå lavinntektsfamilier som kan ha behov for bistand fra Nav
- At Flå kommune evaluerer planen *Trygg oppvekst* med hensyn til om den er dekkende for økonomiske forhold
- At Flå kommune vurderer om den eksisterende kontakten og samhandlingen mellom Nav og øvrige tjenester kan styrkes

Høringsprosess

Et utkast til rapport har blitt oversendt kommunedirektøren til uttalelse. Kommunedirektørens uttalelse datert 27. mars 2026 er vedlagt rapporten.

Innhold

1.	Innledning	5
1.1.	Bakgrunn for prosjektet	5
1.2.	Formål og problemstillinger	5
1.3.	Definisjoner	6
1.4.	Flå kommune og Nav Hallingdal.....	6
2.	Metode	7
2.1.	Dokumentanalyse	7
2.2.	Intervju	7
2.3.	Spørreundersøkelse	7
2.4.	Dataenes pålitelighet og gyldighet.....	8
3.	Revisjonskriterier	9
4.	Data og vurderinger	10
4.1.	Dokumentasjon og bakgrunnsinformasjon.....	10
4.2.	Statistikk.....	11
4.3.	Sakssystem	11
4.4.	Intervju	12
4.4.1.	Kunnskap og oversikt over samfunnstrekk	12
4.4.2.	Kartlegging	13
4.4.3.	Systematisk forebyggende arbeid.....	14
4.4.4.	Koordinere tjenester og samarbeid med relevante eksterne aktører	16
4.4.5.	Oversikt over tilskuddsordninger	18
4.5.	Spørreundersøkelse	18
4.6.	Vurderinger	19
5.	Konklusjon	21
6.	Anbefalinger	22
	Referanser	23
	Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektøren	24
	Vedlegg 2 – Utledning av revisjonskriterier	25

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Kommunestyret i Flå kommune vedtok i sitt møte den 8. mai 2025, sak 35/2025, at Viken kommunerevisjon IKS (VKR) skulle gjennomføre en forvaltningsrevisjon av kommunens arbeid med lavinntektsfamilier i Flå kommune.

Prosjektet har sin bakgrunn i en foranalyse av VKR som ble presentert for kontrollutvalget i november 2024, samt risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) utført av VKR og rapportert i kontrollutvalgets møte i juni 2024, sak 23/24.

1.2. Formål og problemstillinger

Prosjektets formål har vært å se på om kommunen arbeider systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier som på sikt kan bidra til å redusere konsekvensene fattigdom har for barn og unge, samt har et godt samarbeid mellom tjenester i dette arbeidet.

Prosjektet har hatt følgende problemstilling:

Ivaretar kommunen sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier?

Problemstillingen har blant annet belyst om kommunen:

- Kommunen i sitt planverk har tatt strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunen som lokalsamfunn, herunder arbeidet med lavinntektsfamilier.
 - Arbeider systematisk med:
 - Barn og unge
 - Bolig og nabolag
 - Folkehelse
 - Kartlegger og analyserer kommunen barns oppvekstvilkår
 - Samarbeider kommunen med frivillig sektor Fritidserklæringen
 - Fritidsaktiviteter
 - Frivillig hjelp og støtte til familier
 - Nettverk for unges fritid og medvirkning
 - Samarbeider kommunen på tvers av tjenester Barnekoordinator
 - Individuell plan
 - Folkehelsekoordinator
 - Forebyggende arbeid
 - Boligsosialt arbeid m. m.
- Sikrer at de i sitt arbeid med fattigdom ivaretar befolkningens medvirkning, lytter til barn, unge og familiens erfaringer og synspunkter
- Har kommunen etablert en politikk som beskriver kommunens forhold til frivilligheten på systemnivå. Er det et etablert felles møteplasser, samhandlingsarenaer
- Har kommunen laget en oversikt over eventuelle tilskuddsordninger

1.3. Definisjoner

I denne undersøkelsen vil vi først og fremst forholde oss til familier som lever i vedvarende lavinntekt. Statistisk Sentralbyrå skriver følgende om definisjon på familier som lever i vedvarende lavinntekt:

En vanlig måte å definere vedvarende lavinntekt på er å slå sammen husholdningsinntektene gjennom en periode på flere år – for eksempel 3 år – og deretter å definere alle dem med en gjennomsnittlig inntekt lavere enn for eksempel 50 prosent eller 60 prosent av mediangjennomsnittet i samme periode, som en lavinntektshusholdning. For å ta hensyn til at husholdninger er ulikt sammensatt, justeres i tillegg inntekten etter forbruksvekter. Vi summerer da husholdningens samlede inntekt etter skatt, og deler den på en forbruksvekt. Vi benytter her EUs skala for forbruksvekter, som betyr at første voksne får vekten 1, andre voksne får vekten 0,5 og barn får vekt 0,3. I praksis betyr det at en barnefamilie med to voksne og to barn må ha en inntekt som er 2,1 ganger så høy som en enslig for å ha samme økonomiske velferdsliv.

Dette er en metode som ofte blir benyttet i Statistisk sentralbyrå sine rapporter om økonomi og levekår for ulike lavinnteksgrupper og i offisiell statistikk om lavinntekt. I denne artikkelen bruker vi i hovedsak vedvarende lavinntekt i betydningen «under 60 prosent av mediangjennomsnittet over tre år». Det betyr også at kun barn som har vært bosatte i alle de tre årene regnes med i statistikken. I praksis betyr det at barn ikke telles med før det året de fyller to år. Når vi for eksempel skriver at andelen barn med vedvarende lavinntekt var på 9,9 prosent i 2023, refererer det til perioden 2021-2023 og barn som har vært bosatt i hele perioden.

I tillegg benytter vi også en tilnærming der vi tar utgangspunkt i lavinntektsgrensen fra et gitt år, og bare prisjusterer denne. Dette er en mer «absolutt» definisjon på lavinntekt, enn den relative tilnærmingen.¹

Videre fremgår blant annet følgende statistikk vedrørende omfanget av lavinntektsfamilier i Norge:

I 2023 var det bedre inntektsutvikling for norske husholdninger sammenlignet med årene før. Medianinntekten (etter skatt) økte med 2 prosent målt i faste kroner, på tross av høy prisvekst. Andelen med årlig lavinntekt i hele befolkningen holdt seg uendret på 10,9 prosent, mens andelen barn med årlig lavinntekt økte svakt til 11,6 prosent. Dette viser [Inntekts- og formuesstatistikken for husholdninger](#).²

For mer utfyllende statistikk se SSB, ved nevnte side.

1.4. Flå kommune og Nav Hallingdal

Flå kommune har vært gjenstand for denne undersøkelsen. Forvaltningsrevisjonen har også omfattet Nav Hallingdal som har felles ansvar for de kommunale og statlige sosialtjenestene til innbyggerne i Hallingdalskommunene. Dette er et interkommunalt samarbeid. Hovedkontoret er lokalisert i Gol. Nav har ingen fast bemanning fysisk i Flå, men etter nærmere avtale kan det gjennomføres møte på veksthuset (kommunehuset).

¹ [Lavere andel barn med vedvarende lavinntekt i 2023 – SSB](#)

² [ibid](#)

2. Metode

Forvaltningsrevisjon utført av Viken kommunerevisjon IKS gjennomføres, dokumenteres, kvalitetssikres og rapporteres i samsvar med kommuneloven og god kommunal revisjonsskikk³.

Prosjektet er gjennomført av revisjonens egne ansatte på bakgrunn av kravene som stilles til gjennomføring av forvaltningsrevisjon som prosjekt. Det vil si at gjennomgangen er basert på "RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon"⁴ som er vedtatt av NKRF.

Samtlige revisorer som har deltatt i prosjektet er løpende vurdert å være uavhengige, habile og objektive, jf. RSK 001 punkt 3. Informasjonen er innhentet gjennom dokumentanalyse, intervjuer med nøkkelpersoner i kommunen, tallanalyser, spørreundersøkelser og eventuelt mappegjennomgang/rapportuttak fra kommunens IKT-system. Hoveddelen av datainnsamlingen har pågått i tredje og fjerde kvartal 2025.

Vi viser kapittel 1.3 for eventuelle avgrensinger i prosjektets omfang.

2.1. Dokumentanalyse

Dokumentene som er analysert er knyttet til brukermapper fra Navs systemer Socio og Modia, samt kommunale plandokumenter, årsrapporter, rutiner og lignende. I forbindelse med dokumentgjennomgangen hadde vi et fysisk revisjonsbesøk ved Nav Hallingdal i Gol 24. oktober 2025.

2.2. Intervju

I undersøkelsen ble det først gjennomført et intervju over Teams med avdelingsleder i Nav, den 4. desember 2025. I neste omgang gjennomførte vi stedlige intervjuer på kommunehuset (Flå veksthus) den 17. desember med følgende:

- Kommunalsjef oppvekst og kultur
- Skolehelsetjenesten, psykisk helse ungdom
- Daglig leder frivillighetssentralen/ og ungdomsfrivilligheten
- Folkehelsekoordinator
- Rektor samt undervisningsinspektør og spesialpedagogisk koordinator (gruppeintervju)

Intervjuene er gjennomført som semistrukturerte intervjuer. Det er utarbeidet en intervjuguide med temaer hvor alle problemstillingene berøres. Hvert tema er utdypet med momenter for å sikre at vi berører de aspekter som er relevant for undersøkelsen. På denne måten struktureres intervjuet slik at man snakker om et tema, men innenfor dette er det en frihet til å velge den rekkefølgen som faller intervjuobjektet mest naturlig.

Alle intervjuene har i utgangpunktet fulgt samme oppsett, uavhengig av hvilken rolle de har hatt. Samtidig er det gjort noen tilpasninger. De som ble intervjuet har ikke hatt forutsetninger for å svare om alt. De har da hatt anledning til å oppgi at de ikke kjenner til temaene. Dette for å sikre at ingen skulle besitte relevant informasjon som det ikke ble spurt etter i intervjuene. Vi har skrevet et referat fra hvert intervju. Intervjureferatene er verifisert av de som er intervjuet.

2.3. Spørreundersøkelse

For å belyse hvordan lavinntektsfamilier selv opplever kommunens og frivilliges tjenester og oppfølging gjennomførte vi en spørreundersøkelse. Undersøkelsen har vært rettet mot alle foreldre med barn i skolen eller barnehagen, uavhengig av inntekt. Slik sett er det også gitt innspill om hvordan foreldre generelt opplever

³ God kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kommer til uttrykk først og fremst i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon og RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Gjeldende standarder er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre høsten 2020. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder, fastsett av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

⁴ Vedlegg 2 – RSK 001 – Standard for forvaltningsrevisjon

at kommunen og Flå-samfunnet jobber med inkludering eksempelvis gjennom å sikre rimelige fritidsaktiviteter.

Vi benyttet verktøyet Questback⁵ til å gjennomføre spørreundersøkelsen.

Undersøkelsen ble distribuert gjennom kommunens egne kommunikasjonsplattformer rettet mot aktuelle foreldre. Vi har ikke fått oversikt over hvor mange foreldre den totale populasjonen består av, men vi har tallfestet at det var 100 elever ved Flå skole i skoleåret 2025-2026 (hentet fra hjemmesiden 11. mars 2026). Ifølge barnehagefakta.udir.no (Utdanningsdirektoratet) hadde Flå barnehage 61 barn per 11. mars 2026.

Spørreundersøkelsen ble publisert 1. desember 2025 og pågikk til 2. februar 2026. Etter noen påminnelser ble den avsluttet med 25 svar. Mange foreldre har naturligvis flere barn, og i en del tilfeller har trolig bare mor eller far besvart spørreundersøkelsen. Det er etter vårt syn derfor trolig at et flertall, eller i det minste en betydelig del, av familiene har besvart undersøkelsen. Likevel ville enda høyere oppslutning muligens kunne gitt noen andre nyanser.

En utfordring i alle anonyme spørreundersøkelser er at ofte vil de med sterkeste meninger, «som roper høyest», gi svar. Andre med mindre sterke meninger kan eventuelt si seg enig «ja-siing» uten å ha klare standpunkter, eller ikke svare i det hele tatt.

Sett i sammenheng med det totale elevtallet, antall barn i barnehagen, og kommunens innbyggertall på ca. 1100 anser vi oppslutningen som akseptabel.

2.4. Dataenes pålitelighet og gyldighet

Pålitelige data sikres ved å være nøyaktig under innsamling og analyse av data. Kravet til gyldighet innebærer at dataene skal være relevante for å besvare problemstillingene i undersøkelsen. Vi mener dataene denne rapporten bygger på samlet sett er pålitelige og gyldige og derfor gir et forsvarlig grunnlag for våre vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

Vi sendte rapporten på faktaverifisering til kontaktperson den 11. februar og fikk svar 26. februar. Dette svaret førte til noen mindre språklige justeringer. I tillegg har vi på bakgrunn av interne drøftinger i prosjektgruppen tatt inn utfyllende beskrivelser om spørreundersøkelsen i punkt 2.3, samt gjort enkelte andre språklige justeringer/korrigeringer. Ingen av endringene har hatt betydning for vurderingene i rapporten.

Høringsprosess

Et utkast til rapport har blitt oversendt kommunedirektøren til uttalelse. Kommunedirektørens uttalelse datert 27. mars 2026 er vedlagt rapporten. Uttalelsen har ikke medført noen endringer i rapporten.

Vi har likevel foretatt enkelte språklige presiseringer og korrigeringer. Disse justeringene har ikke medført noen innholdsmessige endringer i fakta eller vurderinger.

⁵ www.questback.com/no/

3. Revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene ⁶ har vi benyttet:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseeloven). LOV-2011-06-24-29
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10
- Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. FOR-2022-01-18-90

Følgende revisjonskriterier er utledet:

- **Kommunen skal ha kunnskap om barn og unges levekår i kommunen og ha oversikt over samfunnstrekk som kan påvirke barnefattigdom**
- **Kommunen skal sikre at kunnskapen brukes i et systematisk forebyggende arbeid. Dette innebærer at kommunen bør:**
 - fastsette mål for å møte utfordringer som følger av barn og unge som lever i vedvarende lavinntekt/barnefattigdom
 - utarbeide tiltak for å nå egne mål og nasjonale føringer
 - sikre at tiltakene er kjent i kommunen
 - sikre at en fanger opp barn og unge som er berørt av fattigdomsproblematikk med tiltakene, og at tiltakene evalueres og eventuelt justeres
- **Kommunen skal kartlegge og vurdere barnets behov ved søknad om økonomisk stønad**
- **Kommunen skal koordinere tjenester internt og eksternt dersom en bruker har behov for ulike typer tjenester**
- **Kommunen skal sikre innbyggernes klagerettigheter overfor sosialtjenesten/kommunen**
- **Kommunen bør ha en oversikt knyttet til eventuelle tilskuddsordninger**

De fullstendige utledningene følger i rapportens vedlegg 2.

⁶ Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse, regeletterlevelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

4. Data og vurderinger

Dette kapittelet fokuserer på følgende problemstilling:

- **Ivaretar kommunen sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier?**

4.1. Dokumentasjon og bakgrunnsinformasjon

Flå kommune har utarbeidet en «Bedre tverrfaglig innsats (BTI)-veileder» i samarbeid med de andre Hallingdals-kommunene gjennom «Trygg oppvekst i Hallingdal». Dette er en anerkjent modell som har vært brukt i hele landet gjennom mange år.

Følgende er beskrevet om modellen:

BTI (bedre tverrfaglig innsats) er en nivådelt handlingsveileder tilpasset møte med barn og unge som vekker uro/bekymring hos voksne. Ved å arbeide etter veilederen ønsker vi å sikre lik praksis og godt samarbeid, samt unngå at familier som er berørt opplever seg som «kasteballer» mellom de ulike tjenestene i kommunen. BTI har et handlingsforløp som er illustrert gjennom fire nivåer, og starter med nivå 0.

Nivå 0: Avklarer om det er grunn til bekymring

Nivå 1: Beskriver innsats innenfor hver enkelt tjeneste

Nivå 2: Beskriver enkelt tverrfaglig samarbeid mellom fortrinnsvis to tjenester

Nivå 3: Beskriver mer omfattende tverrfaglig samarbeid mellom flere tjenester

Stafettholder: De ulike nivåene bindes sammen av brikken som strekker seg mellom nivåene. Denne symboliserer en stafettholder som har koordineringsansvaret, og som skal sikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen.

«Handlingsplanen for trygt og godt skolemiljø» viser til opplæringslovens aktivitetsplikter og henviser til de relevante delene av loven. Dokumentet viser til at alle ansatte ved Flå skole har plikt til å følge med på at alle elever har et trygt og godt skolemiljø. I dette ligger det blant annet at skolen skal avdekke mulig utenforskap som eksempelvis kan skyldes svake økonomiske ressurser. Når det avdekkes at en elev ikke har oppfylt sine rettigheter har rektor og lærere et særlig ansvar for å iverksette nødvendige tiltak.

Tilsvarende viser handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø til barnehagelovens bestemmelser knyttet til barnenes rettigheter i den forbindelse. Slik sett skal de ansatte i barnehagen følge med på at den enkelte har det trygt og godt. Samtidig skal den enkelte ansatte følge for å avdekke utenforskap, noe som eksempelvis kan skyldes svak økonomi i familien.

I arbeidet med lavinntektsfamilier har ulike kommunale deltjenester ansvar for å følge med og avdekke barns levekår, ved om et barn har en trygg og god hverdag enten det er i hjemmet, på skolen eller i barnehagen.

Gjennomgangen viser at Bufdir i vedtak av 10. mai 2023 har bevilget årlige summer til aktivitetstilbudene *Sommergøy* og utstyrssentral for barn og unge i Flå kommune. Dette er tiltak som skal virke inkluderende for alle barn og unge i kommunen, og bidra til å sikre et fellesskap uavhengig av om familien har svak eller sterk økonomi.

Oversikten i vedtaket viser følgende årlige summer i kroner Bufdir har bevilget til aktivitetstilbud:

I 2023: 107 000

I 2024: 91 000

I 2025: 75 000

Vi har gjennomgått årsrapportene fra 2024 for Flå frivilligsentral og ungdomsfrivilligsentral. Årsrapportene for 2025 forelå ikke da denne forvaltningsrevisjonen ble utarbeidet.

Det fremgår blant annet at Flå frivilligsentral har organisert matutlevering i samarbeid med frivillighetssentralen i Gol. For å gjennomføre dette tilbudet henter frivillige mat der, som kjøres sørover til Flå til utlevering. Begge frivillighetssentralene eies av Flå kommune.

Flå ungdomsfrivilligsentral har arrangert en del aktivitetstilbud for barn/ungdom i kommunen. Her nevnes gratis film- og pizzakveld for ungdomsskoleelever, i samarbeid med kirken. I juni 2024 reiste en større gruppe unge til Oslo i forbindelse med VG-lista-konsert. I tillegg vises det til flere andre aktiviteter og enkeltarrangementer.

Revisor har også fått oversendt følgende rutinedokumenter:

- Kartlegging barnefamilier
- KE (koordinerende enhet)-veileder
- Rutine for koordinerende enhet
- Rutine for møte ved samarbeid individnivå
- Rutine vedrørende familier med svak økonomi og ferieopplevelser
- Rutinehåndbok økonomisk sosialhjelp – Nav Hallingdal

I tillegg har revisjonen blitt forelagt kommunale planer, forskrift lokale skoleregler, informasjon om leksehjelp med videre.

4.2. Statistikk

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) var det samlet sett for hele landet 10,9 prosent av alle barnefamilier som befant seg i kategorien lavinntektsfamilier i 2023. Per 2024 var det tilsvarende tallet 11,1 prosent.

Når det gjelder innbyggerne i Flå kommune, viste den samme statistikken en proSENTSATS på 14,8 for begge årene. Dette er noe (men jevnt over ikke veldig mye) høyere enn de andre kommunene i Hallingdal samt Krødsherad og Ringerike. Her skal det presiseres at som en kommune med færre innbyggere, er Flå mer utsatt for prosentmessige endringer da få innbyggere i antall utgjør en større prosentmessig andel.

4.3. Sakssystem

Vi har gjennomgått aktuelle brukermapper, det vil si gjeldende for barneforeldre med lavinntekt som har støtte fra Nav. Som grunnlag har vi hentet ut en oversikt i form av betalingsplaner knyttet til innbyggere i Flå kommune som mottok slike utbetalinger i 2024.

På bakgrunn av dette har vi gjennomgått sakssystemet Socio og undersøkt hvordan Nav kartlegger og følger opp aktuelle familier. Denne dokumentasjonen strekker seg noen få år tilbake i tid, frem til høsten 2025.

I ett tilfelle viste det seg at en bruker som mottok ytelser i 2024 senere har flyttet til en annen kommune. Denne har derfor ikke vært en del av undersøkelsen, da vi som følger av dette ikke har hatt informasjonstilgang.

Til sammen er 16 brukermapper gjennomgått. I de fleste tilfellene har det foreligget informasjon i Socio som belyser forholdene av relevans for denne forvaltningsrevisjonen. Ved noen tilfeller foreligger ikke den samme type informasjon i dette systemet, men i Modia. I disse tilfellene har Nav-leder gitt redegjørelser for enkeltbrukere/familier i etterkant av vår gjennomgang.

Kartlegging av barns oppvekstvilkår

Gjennomgangen viser at familiene er kartlagt av Nav, skole, barnehage og eventuelt andre instanser som flyktningsetjenesten. På bakgrunn av dette er barnenes behov vurdert særskilt, og Nav har i den forbindelse en egen mal for kartlegging av barnefamilier. Vi har sett en del eksempler på at dette er gitt støtte til nødvendig utstyr som eksempelvis klær, samt aktivitetstilbud som dagsbesøk i Bjørneparken eller Tropicana Badeland. Samtidig fremgår det at slike støtter gis innenfor gjeldende rammer, hvor det skal være en forholdsmessighet.

I noen tilfeller er søknader avslått da forespurt støtte går lenger enn rammene, dette gjelder for eksempel ferieturer som ikke er i nærområdene eller søknad om datautstyr som er dekket gjennom skolen. Det vises også til at kommunen har gratis fotballtrening, som et inkluderende fritidstilbud.

I vedtakene er det opplyst om klageretten, viser dokumentgjennomgangen. Kommunalsjef for oppvekst bekrefter dette, og sier at det alltid blir opplyst om klageretten.

Samarbeid på tvers av tjenester i kommunen

Undersøkelsen viser at Nav samarbeider med andre kommunale tjenester. Dette har vi sett eksempler på ved flere av familiene. Av omtalte deltjenester finner vi skole, barnehage, integreringstjenesten, med videre.

Samarbeid med frivillighet

I flere av sakene er det vist til aktivitetstilbud gjennom Røde kors som barnene har anledning til å delta i. Språkkafé i regi av den kommunalt eide Flå Frivillighetssentral er også omtalt, da et av barnene deltar der.

Brukermedvirkning

Gjennomgangen viser at kartleggingsarbeidet gjøres gjennom kontakt med foreldre.

4.4. Intervju

4.4.1. Kunnskap og oversikt over samfunnstrekk

Kommunalsjef oppvekst

Kommunalsjefen opplyser at kommunen går gjennom folkehelseprofilen og har overordnede planer som kommuneplanens samfunnsdel og *Trygg oppvekst i Flå* (vedtatt av kommunestyret i 2024) hvor målene tas opp i handlingsprogrammet for oppvekstsektoren. Det er således en rød tråd i målene på overordnet nivå, med fokus på inkludering, også for barn i fattigdom og svak økonomi. Buskerudplanen nevnes som et eksempel på arbeid med inkludering i samarbeid med flere kommuner. Kommunalsjefen opplever at det er en god oversikt over barn og unges levekår, og kommunen forsøker å lage et samfunn hvor alle er ivaretatt. Tiltakene er universelle for å unngå stigmatisering.

Integreringstjenesten har en rolle i dette arbeidet. Tjenesten har tett kontakt med familiene og har god mulighet til å fange opp enkeltindivider. Kommunalsjefen oppgir at det er så mange og omfattende tiltak, at det kan være vanskelige å fange opp det ene barnet. Det er et system for å følge opp enkeltsaker, og samarbeid med Nav skjer ved behov.

Flå kommune har mottatt prosjektmidler for aktiviteter som gjør at alle barn som ønsker det kan få tilbud om gratis aktiviteter. Dette dekker inngang til svømmehall, og gir tilgang til idrettsanlegg med sterkt redusert betaling, samt utlån av utstyr. Kommunalsjefen viser til at det ikke er motepress i kommunen, mens skolen og barnehagen tilrettelegger for å låne ut klær ved behov. I Flå er det lav husleie blant private og offentlige, og de fleste flyktninger leier gjennom kommunen. Etter hennes oppfatning blir leietakere godt ivaretatt, og det er fortsatt kapasitet på leiligheter. Kommunen har derfor bestemt å ta imot nye flyktninger neste år, ettersom kapasiteten er til stede.

Rektor/undervisningsinspektør og spesialpedagogisk koordinator

Skolen følger jevnlig med på samfunnstrekk og kartlegger nærmere dersom det er noe de undrer seg over, blant annet gjennom BTI-modellen. Det er rutiner for å følge opp elevene på alle plan, og opplæringsutbyttet kan påvirkes av forhold utenfor skolen. Skolen har tett samarbeid med skolehelsepsykepleiere, som er til stede én til to ganger i uken. Da planen "Trygg oppvekst i Flå" ble utarbeidet, deltok både skole- og helsetjenesten for å se på dette i fellesskap. Det fremheves at små forhold gjør at elevene i lavinntektsfamilier fanges opp raskt. Samtidig kommer tilbudene alle til gode, for eksempel skolefrokost tre ganger i uka.

Oppfølging av skole og skolearbeid pekes på som største utfordring knyttet til lavinntekt – det merkes godt at noen strever med å få tid til oppfølging. Her kan det være behov for tiltak for å sikre at elevene får tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Folkehelsekoordinator

Folkehelsekoordinator viser til at kommunen bruker folkehelseprofil, folkehelseundersøkelsen fra Buskerud og samarbeid med andre folkehelsekoordinatorer for å sikre kunnskap om barn og unges levekår.

Folkehelseprofilen gir årlig status på folkehelsen, og flere parametere knyttes til lav inntekt og utdanning. Utviklingen følges over tid, og folkehelseprofilen legges frem for kommunestyret årlig. Det er også samarbeid med andre folkehelsekoordinatorer i Hallingdal for å finne fellestrekk, spesielt for ungdom. I dette arbeidet brukes blant annet Ungdata, hvor resultatene viser at ungdom i Flå ser lyst på fremtiden med tanke på utdanning og jobb.

De største utfordringene ut fra folkehelseprofilene er familier med lav inntekt, lav utdanning, familier som leier bolig, og mange barn av enslig forsørger. Flå har tatt imot mange flyktninger, hvor det ofte er slik at mor eller far er igjen i hjemlandet. Mange lever i vedvarende lavinntekt, særlig der det kun er én forelder. I en liten bygd kan det være sårbart og ubehagelig å sende inn bekymringsmelding.

Ledende helsesykepleier ved skolehelsetjenesten og psykisk helse ungdom

Kommunen har utarbeidet et folkehelse- og oversiktsdokument i 2024 som danner grunnlaget for kunnskapen om befolkningen og risikofaktorer. Dette dokumentet har vært førende for det videre arbeidet og den nevnte planen Trygg oppvekst. Det er påpekt at det finnes mange tiltak for å ivareta barn i barnefattigdom, men det er et hull i planene når det gjelder spesifikke mål knyttet til økonomi, og dette er ikke fullt ut fanget opp i oppfølgingsplanene.

Også i dette intervjuet vises det til at kommunen gjennom flere år har sett en stor andel familier med barnefattigdom, og samtidig jobbet ut mye gratis fritidsaktiviteter og BUA. Det oppleves at de har jobbet godt med lavinntektsfamilier. Kunnskapsmodellen – hvor bolig, arbeid og økonomi skal kartlegges for barn i risikofamilier blir også nevnt.

Barn i lavinntektsfamilier er ikke en del av det systematiske arbeidet for helsesykepleierne, det pekes derfor på en risiko for at de ikke konkret spør den enkelte familie om økonomi. Dette oppgis som et forbedringspotensial. Det er også en generell risiko knyttet til å se om familiene kan ha nytte av de tiltakene som finnes. I følge Ungdata er det få som opplever seg fattige i Flå.

Enslige forsørgere og familier med uføre foreldre er identifisert som risikofaktorer for barnefattigdom, og dette er noe kommunen må være bevisst i sitt arbeid. Rapporter viser at inntektsulikheten har økt, men at opplevd ulikhet blant barn og unge fortsatt er lav, noe som anses som positivt for barnenes oppvekstmiljø.

Daglig leder frivillighetssentralen og ungdomsfrivilligheten

Felles leder for frivillighetssentralene er av den oppfatning at synlig lavinntekt fanges fort opp. Leieprisene i Flå er lave, og det er relativt enkelt å finne bolig til leie. Det er vanskeligere å kjøpe bolig, og det bygges ikke nye leiligheter i samme grad som i større byer.

4.4.2. Kartlegging

Avdelingsleder arbeid og velferd – Nav Hallingdal

Avdelingsleder ved Nav forteller at på individnivå rettes kartleggingen mot de aktuelle familiene. I den forbindelse samarbeider Nav med tverrfaglige team både i Flå og med de andre Hallingdalskommunene, samt kommunens tjeneste for psykisk helse. Det er tett kontakt med både politiet og barnevernet.

Avdelingsleder opplever at Nav/Flå kommune har god innsikt i levekårene blant barn og unge. Samtidig peker avdelingsleder på at det er forbedringspotensiale knyttet til mer fokus på lavinntektsfamilier i tverrfaglige team (mer systematisk arbeid). Her er det et potensiale som ikke er helt utnyttet.

På individnivå gjennomføres kartleggingen hovedsakelig gjennom samtaler med foreldre og flyktningetjenesten. Nav har i den forbindelse ikke samarbeid med skole. Ved inntak av nye familier er det en større kartlegging, og Nav følger opp behovene dersom det skjer livsendringer i familiene som eksempelvis samlivsbrudd eller inntektsnedgang.

Barnenes situasjon blir mer gjennomgående kartlagt nå (i 2025) enn for noen få år siden. Erfaringene viser at de fleste foreldrene opplever det som greit at Nav snakker om deres barn. I sensitive saker er ofte barnevernet involvert. De familiene Nav har mest behov for å få tak i tar ofte ikke kontakt, i disse sakene er det ofte usikkert om foreldrene ser barnenes behov. Grunnet samarbeid med nevnte instanser opplever Nav at dette stort sett går greit.

Videre forteller avdelingsleder at selv om mye gjøres bra, er det generelt et potensiale for at alle instansene i Flå kommune kan jobbe mer aktivt rettet mot lavinntektsfamilier.

Hun viser til at Nav har blitt god på kartlegging og individuelle vurderinger. Familiene får stort fokus i de sakene hvor Nav er involvert. Barneperspektivet er en fast del av ukentlige fagmøter, dette skal hele tiden holdes høyt på agendaen.

Rektor/undervisningsinspektør og spesialpedagogisk koordinator

Etter innføringen av gratis SFO (12 timer) er det få søknader om redusert oppholdsbetaling, og nå går opp mot 90 prosent av barnene på SFO. Det er også flere tredjeklassinger enn tidligere. Informasjon om gratis SFO og redusert foreldrebetaling blir kommunisert til alle foreldre.

Ledende helsesykepleier ved skolehelsetjenesten og psykisk helse ungdom

Skolehelsetjenesten opplever generelt at Nav strekker seg langt. På systemnivå har Nav vært på besøk i fagmøter i Hallingdal og informert om hvordan de jobber.

Daglig leder frivillighetssentralen og ungdomsfrivilligheten

Leder for frivillighetssentralene forteller at Nav har ansvar for å kartlegge og følge opp barns behov ved søknad om økonomisk stønad. Informasjon om tilbud gjennom frivillighetssentralen formidles til aktuelle familier. Erfaringsmessig får de fleste god informasjon om Nav og eksisterende tilbud, men det kan være noen som ikke får med seg alt. Man kan likevel ikke tvinge noen til å ta kontakt dersom de ikke ønsker.

4.4.3. Systematisk forebyggende arbeid

Kommunalsjef oppvekst

Mål er satt gjennom Trygg oppvekst. Det har vært gjennomført et tverrfaglig og omfattende samarbeid rundt planen, med bistand fra KS konsulent.

Kommunalsjef viser til at dersom man har gode tiltak, som favner bredt også blant barn som ikke er i lavinntektsfamilier, trenger man sannsynligvis ikke jobbe like intensivt med å sikre spesielle inkluderingstiltak for de få. Slik sett har kommunen nemlig valgt å satse på tiltak og strategier som inkluderer alle, i dette ligger også det forebyggende aspektet mot utenforskap.

Kommunen har tverrfaglige møter hver sjette uke med rektor eller styrer, sosialfaglig rådgiver, kontaktperson PPT og kontaktperson barnevernet (familieteam). Enkelt saker kan drøftes anonymt og evalueres i neste møte. Ved tvil om barnevernssak deltar spesialist for vurdering. Kommunalsjefen opplever gode erfaringer med disse møtene. Frivillighetssentralen deltar også i deler av møtet, og BTI (bedre tverrfaglig innsats) er sentralt. To ganger i året er det møter på ledernivå med leder fra barnevernet, PPT, politi, kirke og integreringstjenesten, hvor trender og ungdommers situasjon diskuteres.

Kommunalsjef fremhever at det er oversiktlige forhold i Flå. Det er et trygt og godt miljø, og dersom noe virker avvikende, eller ser ut til å ikke stemme, blir dette ofte tidlig avdekket. Kommunen har verktøy for å fange opp mulige signaler og undre over dette i kollegiet. Hun forteller videre at samarbeidet med Nav fungerer bra når det er behov for samhandling.

Avdelingsleder arbeid og velferd – Nav Hallingdal

For å utarbeide og gjennomføre målene og tiltakene ved det forebyggende arbeidet forteller avdelingsleder om prosesser som utføres.

I så måte er det flere møtepunkter i de tverrfaglige teamene, og det har blitt satt i gang en prosess knyttet til oppvektsreformen hvor Nav har deltatt. I tillegg har Nav deltatt i sykepleiernes fora for å gjøre sine tjenester kjent. Det erfarer at disse møtepunktene gir effekt, noe som viser seg i at Nav mottar flere henvendelser fra partene i etterkant.

Samarbeidet med flyktningetjenesten trekkes fram som noe positivt, som gjør at Nav har god oversikt knyttet til flyktninggruppen.

Avdelingsleder trekker fram at veilederne er flinke til å koble hverandre på når det trengs for å avklare familienes behov og for å finne løsninger. Avdelingsleder opplever at de fanger opp flere og gir bedre hjelp.

Oppsummering

Avslutningsvis forteller avdelingsleder Nav at til tross for det arbeidet som gjøres, er hun bekymret for at det kan være en del barn i lavinntektsfamilier som ikke blir fanget opp av Nav. Dette begrunnes med statistikken som viser omfanget av lavinntektsfamilier i kommunen, noe som betyr at sett i forhold til statistikken over inntekter er ikke hele målgruppen kommet i kontakt med Nav.

For å få tak i disse utfordringene er det behov for en mer tverrfaglig instans. Skole, barnehager og fastlege bør ha lavinntektsfamilier høyere på agendaen både i Flå og kommune-Norge generelt. Disse instansene bør bli bedre kjent med sosiale ordninger som frivillig forvaltning og startlån, og dermed kunne lose flere familier videre til Nav når de blir kjent med økonomiske utfordringer.

Hun forteller også at Nav i noen tilfeller oppretter søknader på eget initiativ når de ser et behov for hjelp og støtte, uten at foreldrene søker etter en oppfordring.

Startlån trekkes fram som en ordning rettet mot barnefamilier med lav inntekt. Nav mottar få søknader om dette, avdelingsleder er av den oppfatning at dette også kan skyldes et stramt boligmarked, både for leie og eie. En selveid bolig kunne skapt stabilitet og bedre levekår for en del barnefamilier. På den positive siden erfarer avdelingsleder at Flå kommune formidler boliger til leie.

Boligmarkedet i kommunen er ustabil, og dyrt for en del i denne målgruppen. Slik sett oppleves det som positivt med de tiltakene som gjøres med hensyn til formidling av utleieboliger.

Rektor/undervisningsinspektør og spesialpedagogisk koordinator

I dette gruppeintervjuet vises det til følgende faste møtepunkter:

- Tverrfaglige møter: Avholdes hver sjettede uke. Her deltar blant annet skolehelsesykepleier, sosiallærer og representant fra frivilligheten (som styrer juniorklubb for 5.–7. trinn).
- Ukentlige ledermøter: Disse møtene holdes med teamlederne i skolen for å diskutere elevenes situasjon og oppfølging.
- Faste møter med PPT: Skolen har faste møter med sin kontaktperson i PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste). Det har blitt hyppigere møter enn tidligere for å sikre jevn oppfølging.
- Foreldremøter: Informasjon til foreldre formidles blant annet gjennom foreldremøter.
- Dialog med frivillighetssentralen: Det er jevn dialog og samarbeid om aktiviteter og leksehjelp.

Folkehelsekoordinator

Kommunen har satt i gang tiltak for å møte utfordringene som fremgår av Oversiktsdokument for folkehelse i Flå 2024-2027. Det er mål om å opprettholde tilbud for å utjevne sosiale forskjeller, for eksempel «Flåpakka», fritidstilbud gratis eller til redusert pris. Mange tilbud er gratis for barn og unge, og det samarbeides med andre folkehelsekoordinatorer om rusfrie arrangementer for ungdom med gratis buss og mat. Friluftslivets år trekkes frem som vellykket, med aktiviteter som soppturkurs og hyttetur for ungdom. Folkehelsekoordinator opplever at dette gjør at flere kan stille på lik linje.

Frivilligsentralen har foreldrestøttende tiltak med kurs og temamøter om relevante temaer som søvn og skjermbruk. Det legges til rette for gode møteplasser hvor foreldre og barn kan gjøre noe sammen. Målet er å

støtte foreldre og gjøre dem trygge i foreldrerollen. Det jobbes også med å få flere til å ta høyere utdanning og komme ut i jobb, blant annet gjennom Campus Hallingdal, hvor utdanning kan kombineres med familieliv.

Gratis arrangementer og deltakelse på rusfrie ungdomsarrangementer, og friluftslivets år har vært svært populært og bidratt til at flere kan delta uavhengig av god eller svak økonomi. Tiltak som quiz og pizza på hotellet har hatt god deltakelse, og målet er å skape sosiale møteplasser på tvers av vennegjenger og kommuner.

Ledende helsesykepleier ved skolehelsetjenesten og psykisk helse ungdom

Kommunen har etablert et godt tverrfaglig samarbeid på systemnivå, med jevnlig møter mellom barnehage, skole, politi, barnevern, flyktningtjenesten, kirken og frivilligheten. Her drøftes risikofaktorer og tiltak for barn og unge. Frivillighetssentralen har hatt suksess med aktivitetstiltak for barn og unge, ofte finansiert gjennom tilskudd. Det ble påpekt at slike ordninger er sårbare fordi de er tidsbegrensede og kan føre til utfordringer med rekruttering og kontinuitet.

Skolehelsetjenesten bidrar til å søke om kommunal bolig, kontakt med Nav og samarbeid når de ser at familier strever. Leiemarkedet ser ut til å fungere greit, det er mindre tilgang til kjøp av boliger.

Daglig leder frivillighetssentralen og ungdomsfrivilligheten

Frivillighetssentralen og ungdomsfrivillighetssentralen søker årlig tilskudd fra Bufdir for å arrangere ferieaktiviteter for barn og unge. Disse aktivitetene er spesielt rettet mot barn fra lavinntektsfamilier, men tilbudet er bredt slik at alle kan delta. Eksempler på aktiviteter er tur til Tusenfryd, VG-lista og klatrepark, som gir gode ferieopplevelser om sommeren. De fleste idrettsaktiviteter i Flå, som fotball og friidrett, er nesten gratis å delta på. I Flå finnes også en ungdomsklubb som har samlinger to ganger i uken og juniorklubb hver mandag. Kommunen har søkt om midler slik at klubben har nytt gamingutstyr og mange spill. BUA, som styres av frivillighetssentralen og ligger ved biblioteket, er godt brukt og alle kan låne utstyr der. Videre nevnes gratis sesongkort på Turufjell og Høgevarde. I samarbeid med Frelsesarmeen deles det ut julegaver og mat til barnefamilier, og det er månedlig matutlevering på Flå.

I likhet med i de tidligere omtalte intervjuene viser leder for frivillighetssentralene til gratis aktiviteter.

Annet:

- Prosjekt foreldrestøttende tiltak – støtte til familien som helhet i ulike aktiviteter. F.eks. kurs for foreldre, aktiviteter sammen med barn og foreldre som å lære å gå på ski, aktiviteter i hall. Kommunalt tiltak
- Ursus – treningssenter i Thon-hallen 1000 kr for et helt år. Mange ungdommer benytter dette til trening og som møteplass
- Gratis svømming – kommunalt tiltak

Leder for frivillighetssentralen ser at barn og ungdom i egen regi låner utstyr fra BUA og drar på turer. Erfaring og kjennskap til lokalmiljøet gjør at frivillighetssentralen ofte kan holde av utstyr eller minne familier på tilbud, spesielt for de som kommer sent til utstyrsbua (BUA).

Videre forteller lederen at det er etablert et prosjekt med foreldrestøttende tiltak, hvor kommunen har søkt prosjektmidler og en ansatt har en prosjektstilling for å arrangere kurs og aktiviteter for foreldre og barn sammen. Eksempler på slike aktiviteter er kurs for foreldre og fellesaktiviteter som å lære å gå på ski og aktiviteter i hall.

4.4.4. Koordinere tjenester og samarbeid med relevante eksterne aktører

Kommunalsjef oppvekst

Det er tverrfaglig samarbeid på systemnivå og med relevante eksterne aktører. Leder av frivillighetssentralen og helsesykepleier søker på tilskudd, blant annet til foreldrestøttende tiltak. Tilskuddsmidlene brukes til åpne arrangementer for både barn og voksne. Kommunalsjefen opplever at foreldrene i barnehagen generelt har behov for mer veiledning enn tidligere, og det arrangeres temakvelder. Foreldrestøttende tiltak har vært

positive. Tiltaket *Sommergøy* er et eksempel på en aktivitet som har blitt gjennomført rettet mot både barn og ungdom.

Rektor/undervisningsinspektør og spesialpedagogisk koordinator

Skolen fungerer som kanal ut til barnene og gir ut mye informasjon fra frivillighetssentralen. Skolen og kommunen har rigget seg for fellesskap og inkludering for alle, med likhet i tilbudene om leksehjelp, frokost, turer, utstyr og samarbeid med BUA og sommeraktiviteter. Informasjon om gratis SFO, leksehjelp, frivillige arrangementer med mer formidles via skolens kanaler, som foreldremøter og Visma-portalen.

Det er tett samarbeid med skolehelsesykepleierne, PPT og barneverntjenesten, med faste møter og mulighet for råd og veiledning. PPT kan kobles på tidligere dersom det er behov. Skolen opplever også at samarbeidet med barneverntjenesten er godt, det erfarer som positivt at de er med i de tverrfaglige møtene. Det vises også til god nytte av drøftingstelefonen. Samarbeid med flyktningtjenesten om felles elever blir også omtalt som godt. Samarbeidet med politiet betegnes derimot som konstruktivt, men mindre aktivt, spesielt når det gjelder forebyggende arbeid og synlighet i skolemiljøet. Skolen har ønsket at politiet skal være mer til stede, men har fått tilbakemelding om at det ikke har vært ressurser til disse de siste årene. Det er et opplegg rundt rus og nettvett, samt SLT-koordinator på ungdomsskolen. På mellomtrinnet kan det derimot være vanskelig hvis det ikke er i politiets rutiner og planer.

Videre fremgår det at skolen har et tett samarbeid med frivillighetssentralen, som informerer om aktiviteter og tilbyr leksehjelp med pensjonerte lærere. I den forbindelse distribueres informasjon om frivillighetssentralens aktiviteter til foreldrene. Et eksempel på aktivitetstilbud er fotballskole før jul etter skoleslutt. Rektor forteller også at det er et tett og godt samarbeid rundt leksehjelp på mellomtrinnet. Pensjonerte lærere bidrar med leksehjelp, og rektor mener at skolen og kommune har rigget seg med fellesskap og inkludering for alle. Slik sett er det etter hennes oppfatning i stor grad sikret en utjevning (likhet) mellom elevene som tilbudene om leksehjelp, frokost, turer, utstyr og samarbeid med BUA, Sommergøy alle er med å bidra til.

Folkehelsekoordinator

Det gjennomføres tverrfaglige møter to ganger i året med deltakelse fra skole, barnehage, SLT-koordinator og barnevern, Nav, politi, helsesykepleier samt MOT, hvor folkehelsekoordinator har deltatt. Det er også samarbeid med relevante eksterne aktører.

Bo- og bli-lyst er et tiltak i Flå kommune som handler om å informere nye innbyggere, spesielt flyktninger, om hva man kan gjøre i bygda. Målet er å gjøre det lettere for nye innbyggere å finne seg til rette og trives i lokalsamfunnet. Folkehelsekoordinator forteller at det har vært noen utfordringer med å få oppdaterte lister over hvem som flytter til bygda. For å nå ut til nye innbyggere brukes både flyktningtjenesten og direkte invitasjon.

Ledende helsesykepleier ved skolehelsetjenesten og psykisk helse ungdom

Kommunen har en koordinerende enhet som fungerer godt for familier med sammensatte behov. Den koordinerende enheten bidrar til å sikre at familier med behov for flere tjenester får oppfølging på tvers av sektorer.

Kommunen og samarbeidspartnere som Røde Kors og frivilligsentralen tilbyr ferietilbud og aktiviteter for barn fra familier med økonomiske utfordringer. Røde Kors sender ut tilbud om ferie for alle, og helsesykepleierne tar kontakt med familier de vet har økonomiske utfordringer for å informere om tilbudet og hjelpe dem med å søke både til sommer, jul og påske. Helsesykepleierne har også et samarbeid med skolen også for å høre om de er kjent med noen som kan være aktuelle. Det kan likevel være enkelte man ikke fanger opp.

Daglig leder frivillighetssentralen og ungdomsfrivilligheten

Frivillighetssentralen samarbeider tett med Nav, biblioteket, integreringstjenesten og folkehelse for å koordinere tiltak og informasjonsdeling om tilbud til barn og unge. Leder for ungdomsfrivillighetssentralen deltar i tverrfaglige møter sammen med Nav og andre aktører fire ganger i året, hvor de informerer hverandre om eksisterende tilbud og tiltak. Det er også samarbeid med integreringstjenesten, blant annet gjennom språkkafé, og med folkehelse om aktiviteter i forbindelse med Friluftslivets år, samt tett samarbeid med biblioteket.

Øvrig informasjon

Det finnes ulike lekeplasser og uteområder i kommunen for barn, som tufteparken, pumtrack, barnehage med stor ny idrettsarena rett ved siden av, og utearealer på skolen. Barnehagen og skolen har tilgang til tuftepark, pumtrack og store idrettsanlegg, og det er god plass for ulike aktiviteter.

4.4.5. Oversikt over tilskuddsordninger

Kommunalsjef oppvekst

Kommunen søker aktivt om prosjektmidler og tilskudd, eksempelvis til foreldrestøttende tiltak og aktiviteter for barn. Midlene brukes til å arrangere åpne aktiviteter som alle kan delta på, uavhengig av økonomi. Tiltakene er utformet slik at de ikke koster noe for deltakerne, og det legges vekt på å inkludere alle, spesielt dem med lite nettverk eller lav inntekt. Kommunen har god oversikt over hvilke barn som deltar og følger opp de som ikke er med.

4.5. Spørreundersøkelse

Vi har sendt en spørreundersøkelse til alle foreldre som har barn enten i grunnskolen eller under skolepliktig alder. Blant respondentene har det kommet mange skriftlige tilbakemeldinger, hvor det gis uttrykk for erfaringene med tjenestetilbudet til Flå kommune og samarbeidende aktører.

Flere viser til at det finnes en del gratistilbud for aktiviteter rettet mot barn og unge. Dette omfatter svømming, heiskort (ski), utlånstilbudet BUA, som er plassert i biblioteket på veksthuset, gratis inngang på fritidsklubb, med videre. I noen få tilfeller fremgår det at enkelte savner andre typer aktivitetstilbud, som kulturskole. Flesteparten, men ikke alle, oppgir å ha fått informasjon om slike tilbud. Av informasjonskanaler nevnes Fløværingen, Facebook, informasjonsskriv fra skolen, med videre.

Flesteparten av foreldrene som har svart mener, i noe ulik grad, at henholdsvis skolen/barnehagen/kommunen bidrar positivt til å inkludere barn slik at barnene ikke holdes utenfor grunnet foreldrenes økonomi. Tallene er imidlertid små, og det er noen usikkerheter.

Når det gjelder kartlegging av barn/familier i lavinntekt er det svært varierende oppfatninger, men få respondenter per svaralternativ – lite utvalg. Resultatene kan tyde på at flere mener kommunen og Nav gjør utilstrekkelige kartlegginger, noen mener dette gjøres tilfredsstillende, mens andre mener praksisen er meget god. Samtidig er det flere foreldre som dette ikke er aktuelt for, da de gjerne ikke tilhører lavinntektsfamilier.

På spørsmål om foreldrene er kjent med at Flå kommune har mål for sosial ulikhet svarer rett i underkant av halvparten at dette er kjent, resterende er enten usikre på dette, eller bekrefter at dette er ukjent fra før.

Videre er det gitt tilbakemeldinger om erfaringer/opplevelser knyttet til hvordan de ulike kommunale deltjenestene, herunder Nav samarbeider seg imellom til barnets beste. Flesteparten mener at dette fungerer godt, og det fremgår videre en del skriftlige eksempler, noen har ikke klare formening, mens et mindretall mener det ikke fungerer tilfredsstillende. Av eksempler vises det til at PPT har gjort en god jobb med å sikre en trygg overgang mellom barnehage og skole, godt samarbeid mellom helsetjenestene og andre deler av kommunen som skole, godt samarbeid mellom skole og idrettstilbudene. Til slutt er det gitt tilbakemelding om andre innspill. En forelder ønsker tettere samarbeid med Ringerike (ikke spesifisert kommune eller region), fremfor at det nesten utelukkende skal foregå samarbeid mellom Hallingdals-kommunene. En annen ønsker tettere samarbeid med politiet, for å kunne forebygge rusproblemer blant unge.

4.6. Vurderinger

Kommunen skal ha kunnskap om barn og unges levekår i kommunen og ha oversikt over samfunnstrekk som kan påvirke barnefattigdom

Denne forvaltningsrevisjonen viser at Flå kommune har kunnskap over barn og unges levekår i kommunen, og samtidig fremgår det at kommunen har oversikt knyttet til samfunnstrekk som kan påvirke barnefattigdom.

Etter vår vurdering har kommunen i stor grad sikret seg tilstrekkelig kunnskap til å motvirke barnefattigdom, og for å iverksette tiltak som bedrer livssituasjonen for barn som lever i vedvarende lavinntektsfamilier. Det samlede informasjonsgrunnlaget peker i retning av at Flå kommune og Nav i stor grad lykkes med å fange opp lavinntektsfamilier, og at det i den forbindelse gjennomføres tilstrekkelige kartlegginger.

Likevel gir avdelingsleder *arbeid og velferd – Nav Hallingdal* en nyansering av denne virkelighetsbeskrivelsen. Avdelingsleder stiller spørsmål ved om enkelte barn trolig ikke blir fanget opp, eller at det tar tid før de kommer inn i de kommunale systemene. Denne beskrivelsen underbygger avdelingsleder med statistikk fra SSB, henvist i rapportens 4.2, som tilsier at flere familier i Flå kan ha rett på sosiale ytelser sammenliknet med det antallet som faktisk mottar støtte. En del av disse har således ikke vært i kontakt med Nav per undersøkelsestidspunktet. Også revisjonens gjennomgang av brukermapper, sett i sammenheng med den samlede statistikken fra SSB og Navs statistikk (oversikt) over antall søkere/brukere tilsier at en del aktuelle familier ikke har vært i kontakt med Nav, eller mottatt økonomisk støtte som de kan ha rett på.

I spørreundersøkelsen er det varierte meninger om dette fungerer godt eller dårlig.

Etter vår vurdering fremstår kommunen og Navs praksis i stor grad som god på dette området. Vi har også sett dokumentasjon på at kartlegginger gjennomføres. Vi ser likevel at det kan være en risiko for at enkelte barn ikke blir fanget opp i tilstrekkelig grad.

Kommunen skal sikre at kunnskapen brukes i et systematisk forebyggende arbeid. Dette innebærer at kommunen bør:

- fastsette mål for å møte utfordringer som følger av barn og unge som lever i vedvarende lavinntekt/barnefattigdom
- utarbeide tiltak for å nå egne mål og nasjonale føringer
- sikre at tiltakene er kjent i kommunen
- sikre at en fanger opp barn og unge som er berørt av fattigdomsproblematikk med tiltakene, og at tiltakene evalueres og eventuelt justeres

Kommunen har fastsatte mål angitt i handlingsprogrammet for oppvekstsektoren. I den forbindelse har Flå kommune som nevnt også utarbeidet en Bedre tidlig innsats (BTI)-veileder. Kommunalsjef viser til at det er en rød tråd fra overordnede mål til konkrete mål på lavere nivå og praktisk gjennomføring. Denne forvaltningsrevisjonen viser at det gjennomføres en rekke forskjellige typer aktivitetstilbud, og andre sosiale støtteordninger.

I spørreundersøkelsen fremgår det i stor grad positive tilbakemeldinger om dette, men også noen negative som kan være rettmessig kritikk. Her vurderer vi samtidig at enkelte foreldre trolig kan ha noen forventninger knyttet til aktiviteter og sosialhjelpstøtte som går utover kravene i sosialtjenesteloven og Flå kommunes egne vedtatte mål. Gjennomgangen av brukemapper viste nemlig enkelte avslag på søknader om aktiviteter, som ville vært uforholdsmessig kostbart å innvilge.

Tiltakene blir gjort kjent blant annet gjennom barnehage, skole, foreldresamtaler, med videre. Dette finner vi positivt. Likevel viser ledende sykepleier til at det er et hull i planen *Trygg oppvekst* angående mål knyttet til økonomi, som medfører at dette ikke er fanget opp i oppfølgingsplanene. Av spørreundersøkelsen fremgår det at foreldrenes kjennskap til målene varierer en god del.

Kommunen og Nav jobber med å kartlegge barn og unge som er berørt av fattigdomsproblematikk. Når dette avdekkes gjennomføres tiltak. Som nevnt i forrige revisjonskriterium hefter det likevel noe usikkerhet ved om alle barn blir fanget opp på en tilfredsstillende måte.

Gjennom faste møtepunkter i tverrfaglige grupper drøfter kommunen hvordan enkeltelever/enkeltbarn har det i sin hverdag. Vi vurderer at slike møter bidrar til at tiltakene blir evaluert og kan justeres ved behov. Vi finner det sannsynliggjort at tiltak blir justert når dette trengs eller bør gjøres. Imidlertid vurderer vi at det som en risiko at enkeltbarn ikke blir fanget opp av systemene til rett tid, og på rett måte. Som følger risikerer de å gå glipp av målrettede tiltak som kan ha en positiv betydning for deres hverdag.

Kommunen skal kartlegge og vurdere barnets behov ved søknad om økonomisk stønad

Den samlede informasjonen fra intervjuer og gjennomgang av brukermapper viser at Nav kartlegger barnefamilier og det enkeltes barns behov ved søknad om økonomisk stønad. Nav gjør individuelle vurderinger knyttet til det enkelte barns behov, og gir tilpassede ytelser innenfor de gitte rammene.

Som tidligere nevnt, viser avdelingsleder i Nav til at enkelte lavinntektsfamilier trolig ikke fanges opp. Grunnet dette får de heller ikke direkte veiledning/informasjon om mulighetene for sosialtjenester. I så fall kan det stilles spørsmål ved om kommunen har rom for å ytterligere forbedre informasjonsarbeidet rettet mot denne målgruppen.

Etter vår vurdering har kommunen en praksis som sikrer tilfredsstillende kartlegginger og vurderinger av barnets behov når det kommer en søknad om økonomisk sosialhjelp. Likevel er det trolig flere familier som ikke blir fanget opp av Nav, og derfor ikke har blitt kartlagt.

Kommunen skal koordinere tjenester internt og eksternt dersom en bruker har behov for ulike typer tjenester

Kommunen koordinerer tjenester internt og samarbeider med eksterne aktører. Det fremgår av flere intervjuer og dokumentasjon at tverrfaglige møter i kommunen gjennomføres regelmessig. I den forbindelse er det hyppig samarbeid/kontakt mellom kommunens interne tjenester. Dette inkluderer blant annet den kommunale delen av Nav, som er lokalisert i Gol, og barnevernet.

Når det gjelder samarbeid med eksterne nevnes politiet, selv om denne kontaktflaten er noe avgrenset. Det er vår vurdering at dette ligger mest på politiet å eventuelt ta initiativ til styrket samarbeid, dersom det skulle være behov og mulighet. I spørreundersøkelsen fremgår det at foreldrene i stor grad er tilfreds med samarbeidet kommunen har internt og eksternt. Likevel pekes det på et ønske om at Flå kommune skal samarbeide tettere med Ringerike (ikke spesifisert kommune eller region), fremfor kun Hallingdal.

Vi vurderer at Flå kommune har sørget for å sikre relevante samhandlinger mellom kommunale tjenester, og at disse i stor grad er samkjørte med liknende virkelighetsoppfatninger om Flå-samfunnet. Det er også de kommunale tjenestene vi vurderer som mest relevante for å sikre gode levekår for lavinntektsfamilier, selv om også andre aktører potensielt kan bidra positivt.

Som det fremgår i det ovennevnte revisjonskriteriet kan det likevel være noen nyanser mellom Nav og øvrige deler av kommunens tjenester knyttet til i hvor stor grad det lykkes å fange opp aktuelle lavinntektsfamilier. Etter vår vurdering kan det trolig være fordelaktig å styrke samhandlingen mellom Nav og øvrige deler av Flå kommunes tjenester.

Kommunen skal sikre innbyggernes klagerettigheter overfor sosialtjenesten/kommunen

Kommunen og Nav opplyser innbyggerne om klagerettigheter både muntlig, og skriftlig. Dette viser seg eksempelvis i vedtakene. Denne praksisen blir også bekreftet gjennom intervju.

Kommunen bør ha en oversikt knyttet til eventuelle tilskuddsordninger

Kommunen har en oversikt knyttet til eventuelle tilskuddsordninger, som vi har sett dokumentasjon på. Gjennom flere intervjuer fremgår det at kommunen søker på tilskudd fra Bufdir, samt prosjektmidler, rettet mot aktivitetstilbud for barn og unge. Slik sett fremgår det at oversikten blir brukt aktivt.

5. Konklusjon

Ivaretar kommunen sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier?

Denne forvaltningsrevisjonen viser at Flå kommune jobber etter systematiske metoder for å sikre en forsvarlig og helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Likevel ser vi et potensiale for å bedre deler av det systematiske arbeidet, som i større grad sikre en rød tråd fra kommunale planer til den praktiske gjennomføringen.

Oppfølgingen sikres gjennom ulike kommunale tjenester, som Nav, skole, barnehage, helsevesenet, barnevern, frivillighetssentraler med videre. Vi vurderer også at det kan være gunstig å styrke kontakten mellom Nav og kommunens øvrige tjenester.

Når Nav får søknader om økonomisk støtte knyttet til barn, blir den aktuelle familien kartlagt og fulgt tett opp av kommunalt Nav og kommunens øvrige relevante tjenester. En del aktivitetstilbud i kommunen er rettet mot alle barn, uansett foreldres inntekt og slår på den måten positivt ut for hele befolkningen.

Vi konkluderer med at Flå kommune i stor grad ivaretar sitt ansvar om å arbeide systematisk og helhetlig med lavinntektsfamilier. Dette blant annet med hensyn til å gi nødvendig oppfølging til lavinntektsfamilier og koordinere ulike tjenester i kommunen. Likevel vurderer vi at det er en risiko for at enkelte barn i lavinntektsfamilier ikke fanges opp av kommunen/Nav, eller at det går lengre tid før disse kartlegges.

6. Anbefalinger

Med bakgrunn i vår gjennomgang vil vi anbefale Flå kommune følgende:

- At Flå kommune jobber ytterligere målrettet med å avdekke og nå lavinntektsfamilier som kan ha behov for bistand fra Nav
- At Flå kommune evaluerer planen *Trygg oppvekst* med hensyn til om den er dekkende for økonomiske forhold
- At Flå kommune vurderer om den eksisterende kontakten og samhandlingen mellom Nav og øvrige tjenester kan styrkes

Rapportutkast til uttalelse

Et utkast til rapport har blitt oversendt kommunedirektøren til uttalelse. Kommunedirektørens uttalelse datert 27. mars 2026 er vedlagt rapporten.

Ski/Drammen, den 7. april 2026

Ann Heidi Jebsen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Jørund Sagedal
Prosjektleder – forvaltningsrevisor

Anne-Lise Stender
Prosjektmedarbeider – forvaltningsrevisor

Referanser

Regelverk:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10
- Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. FOR-2022-01-18-90

Nettsider:

www.flaa.kommune.no

<https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra>

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020,

https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisionsStandard_Kommune/RSK_001_Standard_for_forvaltningsrevisjon_200812.pdf

Vedlegg 1 – Uttalelse fra kommunedirektøren

Kommunedirektørens uttalelse til rapport, datert 27. mars 2026

Fra: Odd Egil Stavn

Sendt: fredag 27. mars 2026 10:11

Til: Jørund Sagedal

Kopi: Flå kommune Postmottak <postmottak@flaa.kommune.no>; post@vkrevisjon.no; Ann Heidi Jebsen; Torkild Halvorsen; Anne Lise Sekse Stender

Emne: SV: Forvaltningsrevisjonsrapport "Arbeid med lavinntektsfamilier" - til kommunedirektørens uttalelse

Uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapport «Arbeid med lavinntektsfamilier»

Kommunedirektøren er enig i at Flå kommune jobber etter systematiske metoder for å sikre en forsvarlig og helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier. Det er lagt ned mye og godt arbeid både i planverk og i det tverrfaglige samarbeidet i kommunen. Dette har vært en prioritering vi har brukt mye ressurser på. Vi skal ta oppfordringen om å se om det er forbedringspunkt i forhold til å fange opp enkelttilfeller. Et viktig punkt er uansett at kommunen har mange gratistilbud til barn som forebygger stigmatisering og utenforskap.

Med vennlig hilsen

Odd Egil Stavn

Kommunedirektør

Flå – Først i Hallingdal

E-post: odd.egil.stavn@flaa.kommune.no

Mobil: 901 39 958 – Servicetorget: 32 05 36 00

Flå kommune, Sentrumsvegen 24, 3539 FLÅ

www.flaa.kommune.no

Vedlegg 2 – Utledning av revisjonskriterier

Som kilder for revisjonskriteriene ⁷ har vi benyttet:

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10
- Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. FOR-2022-01-18-90

For problemstillingen har vi blant annet belyst om kommunen:

- Kommunen i sitt planverk har tatt strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunen som lokalsamfunn, herunder arbeidet med lavinntektsfamilier.
- Arbeider systematisk med:
 - Barn og unge
 - Bolig og nabolag
 - Folkehelse
- Kartlegger og analyserer kommunen barns oppvekstvilkår
- Samarbeider kommunen med frivillig sektor
 - Fritidserklæringen
- Fritidsaktiviteter
- Frivillig hjelp og støtte til familier
 - Nettverk for unges fritid og medvirkning
- Samarbeider kommunen på tvers av tjenester
 - Barnekoordinator
 - Individuell plan
 - Folkehelsekoordinator
 - Forebyggende arbeid
 - Boligsosialt arbeid m. m.
- Sikrer at de i sitt arbeid med fattigdom ivaretar befolkningens medvirkning
 - Lytter til barn, unge og familiens erfaringer og synspunkter
- Har kommunen etablert en politikk som beskriver kommunens forhold til frivilligheten på systemnivå
 - Er det et etablert felles møteplasser, samhandlingsarenaer
- Har kommunen laget en oversikt over eventuelle tilskuddsordninger

⁷ Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse, regeletterlevelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

Utleddninger:

I Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). LOV-2009-12-18-131 fremgår blant annet følgende:

§ 1.Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

§ 12.Informasjon og generell forebyggende virksomhet

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og søke å finne tiltak som kan forebygge slike problemer.

Kommunen skal søke å legge forholdene til rette for å utvikle og styrke sosialt fellesskap og solidaritet i nærmiljøet.

Kommunen skal spre kunnskap om sosiale forhold og tjenester i kommunen.

§ 18.Stønad til livsopphold

De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.

Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpent.

Ved vurdering av søknad om stønad til familier skal det ikke tas hensyn til barnetrygd og barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier.

Departementet kan gi veiledende retningslinjer om stønadsnivået.

I Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven). LOV-2011-06-24-29. fremgår blant annet følgende:

§ 1.Formål

Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

§ 4.Kommunens ansvar for folkehelsearbeid

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

§ 5. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen

Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal blant annet baseres på:

- a. opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig etter §§ 20 og 25,
- b. kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 og
- c. kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- **Kommunen skal ha kunnskap om barn og unges levekår i kommunen og ha oversikt over samfunnstrekk som kan påvirke barnefattigdom**
- **Kommunen skal sikre at kunnskapen brukes i et systematisk forebyggende arbeid. Dette innebærer at kommunen bør:**
 - fastsette mål for å møte utfordringer som følger av barn og unge som lever i vedvarende lavinntekt/barnefattigdom
 - utarbeide tiltak for å nå egne mål og nasjonale føringer
 - sikre at tiltakene er kjent i kommunen
 - sikre at en fanger opp barn og unge som er berørt av fattigdomsproblematikk med tiltakene, og at tiltakene evalueres og eventuelt justeres
- **Kommunen skal kartlegge og vurdere barnets behov ved søknad om økonomisk stønad**

I Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven). LOV-2011-06-24-30 fremgår blant annet følgende:

§ 3-4. Kommunens plikt til samarbeid og samordning

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal samarbeide med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi pasienten eller brukeren et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme hvilken kommunal tjenesteyter som skal ivareta samordningen. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator etter [§ 7-2 a](#), skal barnekoordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet.

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal, i tillegg til å følge opp enkelte pasienter eller brukere, samarbeide med andre tjenesteytere slik at de kommunale helse- og omsorgstjenestene og andre tjenesteytere kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

Med tjenesteytere menes kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenesteytere, private tjenesteytere som yter tjenester på vegne av slike tjenesteytere, barnehager som får tilskudd etter [barnehageloven § 19](#) og skoler som får statstilskudd etter [privatskolelova § 6-1](#).

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterier:

- **Kommunen skal koordinere tjenester internt og eksternt dersom en bruker har behov for ulike typer tjenester**

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). LOV-1967-02-10. viser i Kapittel VI. Om klage og omgjøring.

Her fremgår det blant annet følgende:

I § 28. (vedtak som kan påklages, klageinstans):

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).

For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget. For enkeltvedtak som er truffet av egne rettssubjekter som har fått overført myndighet fra kommunen eller fylkeskommunen, er klageinstansen én eller flere særskilte klagenemnder som er oppnevnt av det øverste organet i rettssubjektet. Departementet er likevel klageinstans når vedtak er truffet av kommunestyret eller fylkestinget eller av det øverste organet i et eget rettssubjekt som har fått overført myndighet fra kommunen eller fylkeskommunen. Vedkommende statlige organ er klageinstans når vedtak er truffet i henhold til myndighet delegert fra et statlig forvaltningsorgan.

Videre i kapittel VI fremgår retningslinjer og rutiner for gjennomføring og behandling av klager.

Av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterium:

- **Kommunen skal sikre innbyggernes klagerettigheter overfor sosialtjenesten/kommunen**

Forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. FOR-2022-01-18-90. regulerer krav til utbetalinger, kontroll med videre i forbindelse med tilskudd til frivillige organisasjoner. Således fremgår det at Barne- og familiedepartementet har det overordnede ansvaret for å føre kontrollen.

I Flå kommunes *Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034. Vedtatt i kommunestyret 15.12.2022, sak 108/2022* er blant annet følgende nevnt om sosiale aktivitetstilbud

To av delmålene er følgende:

- Frivillighet, lagånd og samarbeid skal spille en viktig rolle. Flå kommune skal stille opp for frivilligheten og støtte de som jobber for engasjement og inkludering.
- Flå-samfunnet skal kjennetegnes med stort engasjement, og det er ønskelig at flest mulig er en del av frivillighet, sosiale nettverk og aktiviteter.

For å nå disse målene er blant annet følgende nevnt:

- Jobbe tverrfaglig og samarbeide, både innad i kommunen og på tvers mellom kommune,

frivillighet, næringsliv og andre aktører

- Støtte frivilligheten, gjennom for eksempel frivilligsentral, tilskudd til lag og foreninger, etc.
- Heie på ildsjelene
- Jobbe for bevisstgjøring av viktigheten av å stille opp på det som skjer

På bakgrunn av dette kan vi utlede følgende revisjonskriterium, som revisjonen anser å være sentralt:

- **Kommunen bør ha en oversikt knyttet til eventuelle tilskuddsordninger**

Vi kan kommuner

Viken kommunerevisjon IKS

Org.nr.: 985 731 098 MVA

post@vkrevisjon.no | vkrevisjon.no

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, 3005 Drammen

Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, 3502 Hønefoss

Besøksadresse: Osloveien 1, 3511 Hønefoss

Avdelingskontor - Follo

Postadresse: Postboks 173, 1401 Ski

Besøksadresse: Parkaksen 7, 1400 Ski

Avdelingskontor - Hallingdal

Besøksadresse: Alfavegen 117, 3540 Nesbyen

Miljøfyrtårn®